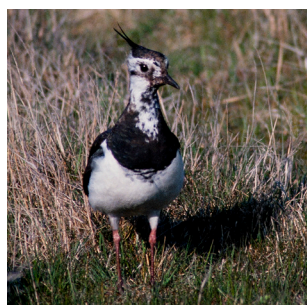
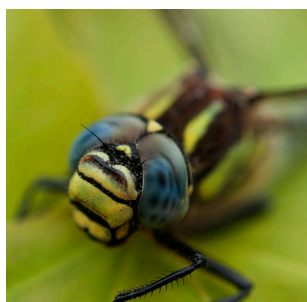

VÅTMARKER

Tofsvipan är en av många vadarfåglar som häckar i jordbrukslandskapets våtmarker.

Tidig mosaikslända. Nyanlagda våtmarker koloniseras snabbt av flygande insekter som trollsländor och vattenskalbaggar.

Gölgrodan finns i Sverige bara längs norra Upplandskusten. Den trivs i små grunda våtmarker utan rovfiskar.

VARFÖR BEHÖVS VÅTMARKER?

Tre fjärdedelar av alla våtmarksområden har försvunnit från södra Sveriges jordbruksområden de senaste 200 åren på grund av de omfattande utdikningarna sedan 1800-talet. Därmed har man förlorat en av naturens renande funktioner och många arter har förlorat sina hem. Vegetationsrika våtmarker bromsar upp vattnet och fungerar som vattenrenare (och näringsfällor) för främst kväve och fosfor. Våtmarker värms upp tidigt på våren och producerar mat åt många insekter, groddjur, fiskar och vattenfåglar. Våtmarker har även ett stort värde för landskapsbilden och rekreation.

VAR ANLÄGGER MAN EN VÅTMARK?

Har det funnits en våtmark på platsen tidigare? Syns det någon våtmark på gamla kartor? Svämmar marken över på våren? Är marken försumpad? Om svaret är ja på någon av dessa frågor är det troligtvis ett bra ställe att återskapa en våtmark på.

HUR GÖR MAN?

Våtmarker kan ha olika huvudsyften och funktioner och utformas därmed olika. Ska våtmarken vara effektiv för att rena vattnet från kväve ska den vara tillräckligt stor så att inte det näringsrika sedimentet sköljs ut ur våtmarken. Om huvudsyftet är biologisk mångfald är det en variationsrik våtmark som ska skapas. En varierande vattennivå och bete ger förutsättningar för fler arter att trivas. Anläggningsåtgärderna kan omfatta igenläggning av diken, dämning och grävning. Ofta behövs vallar för att begränsa området. En vall ska helst smälta in naturligt i landskapet. Nivåbrunnar med löstagbara träplank kan reglera vattennivån.

KOMMER DET BLI MER MYGG?

Nej troligtvis inte, stickmyggor trivs i små vattensamlingar som grunda pölar och regntunnor, inte i större våtmarker. I större våtmarker finns rovinsekter och fisk som håller efter stickmyggorna. Däremot trivs harmlösa fjädermyggor i större våtmarker.

VAD FINNS DET FÖR ERSÄTTNINGAR?

ANLÄGGA ELLER RESTAURERA EN VÅTMARK

För att anlägga eller restaurera en våtmark kan man få ekonomiskt stöd från Jordbruksverket. Man söker stöd för denna miljöinvestering hos länsstyrelsen. Man kan få upp till 90% av de stödberättigade kostnaderna, men högst 200 000 kr/hektar. Våtmarken ska ligga på jordbruksmark eller ha koppling till jordbruksmark.

Våtmarken är hem åt många insektsarter. Den är ett spännande utflyktsmål för barnfamiljer.

LÄS MER

www.sjv.se

www.lansstyrelsen.se

www.wetlands.se

www.vatmarksguiden.se

Feuerbach, P., Strand, J. 2010. *Vatten och mångfald i jordbrukslandskapet.*

Feuerbach, P. 1999. *Praktisk handbok för våtmarksbyggare – anläggning och skötsel.*

SKÖTA VÅTMARKEN

Man kan få miljöersättning för att bibehålla våtmarkens funktion. Grundbeloppet för skötsel av våtmarker och dammar är 4000 kr/hektar. Har man anlagt våtmarken på åkermark kan man få en extra ersättning på 1000 kr/hektar. Våtmarken måste också vårdas i 20 år. Du ska underhålla dammvallar, brunnar och övriga anläggningar så att de fungerar under hela åtagandeperioden. Du ska också ta bort igenväxningsvegetation i våtmarken.

Du kan få gårdsstöd för viss del av marken.

Om marken betas eller slås kan du även få gårdsstöd och miljöersättning för skötsel av betesmarker och slätterängar för denna del, förutsatt att marken uppfyller villkoren för de stöden.

VAD KAN UPPLANDSSTIFTELSEN HJÄLPA TILL MED?

Funderar ni på att anlägga en våtmark? Vi kan komma ut på ett rådgivningsbesök. Då tittar vi på om det tänkta området kan vara en lämplig plats för anläggning eller restaurering av en våtmark och om det skulle leda till höga naturvärden. Om det är fallet försöker vi hjälpa er vidare med ert projekt.

Kontakt

Upplandsstiftelsen
Box 26074, 750 26 Uppsala
018-611 62 71
info@upplandsstiftelsen.se
www.upplandsstiftelsen.se